
OKUL KOOPERATİFÇİLİK ÇALIŞMALARININ ÖĞRENCİLERİN GİRİŞİMCİLİK BECERİLERİ VE GİRİŞİMCİ KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

*Mustafa TAHİROĞLU * Ali MEYDAN***

ÖZET

Uzmanlar, becerilerin erken yaşlardan itibaren okullarda şekillendirilmesine ilişkin çalışmalar yapılması gerektiği üzerinde hemfikirdirler. Ancak etkili bir beceri eğitimi verilebilmesi için öğrencilere, deneyimlerin gerçekte ya da kurguda anlatıldığı gibi olup olmadığını anlamaları, eylemlere tepki göstermeleri ve kendileriyle özdeşleştirmeleri için fırsatlar sunulmalıdır.

Bu yüzden öğrencilerin beceri edineceği durumu yaşamasını, hissetmesini ve kendisi ile özdeşleştirmesini sağlayacak uygulamalı çalışmalar yaptırılmalıdır.

Bu çalışmada, öğrencilerin girişimcilik becerilerini artırıcı bir faktör olarak ön görülen okul kooperatifçilik kulüplerinin veya sınırlı sorumlu okul kooperatifi ortaklığının, öğrencilerin girişimcilik becerileri ve girişimci kişilik özelliklerine yönelik kazanım düzeyleri üzerine etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Tarama modelinin kullanıldığı araştırmanın örneklemini lise düzeyindeki devlet okullarında ve özel okullarda okul kooperatifçilik kulüplerinde görev almış ya da okul kooperatiflerine ortak olmuş 47

**Yrd. Doç. Dr. , Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, mtahiroglu@nevsehir.edu.tr*

***Doç. Dr., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, meydan@nevsehir.edu.tr*

öğrenci ile böyle bir üyeliği/ortaklığı bulunmayan ve hiç bulunmamış 50 öğrenci olmak üzere toplam 97 oluşturmuştur.

Veriler kişisel bilgi formu ve İnce, Erdem, Deniz ve Bağlar tarafından (2015) uyarlanan “Girişimcilik Kişilik Özellikleri Ölçeği KFA” ile “Girişimcilik Becerileri Ölçeği KFA” ile toplanmıştır. Elde edilen verilere göre okul kooperatiflerine üye veya ortak olmuş öğrenciler lehine anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Ayrıca her iki grubunda girişimci kişilik özellikleri ile girişimcilik becerileri arasında yüksek düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür ($r=0.745^{**}$, $p<0.05$). Bu sonuçlara göre de araştırmaya katılan öğrencilerin girişimcilik becerilerinin, büyük oranda (regresyon analizi sonuçlarına göre yaklaşık %55) girişimci kişilik özelliklerinden kaynaklandığı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Girişimcilik becerisi, Kooperatifçilik, Eğitim, Girişimci kişilik

GİRİŞ

Genel kabul gören kanıya göre ülkelerin gelişmesinde ve kalkınmasında girişimcilik oldukça önemli bir yere sahiptir.

Çünkü girişimcilik bir ülkenin gelişmesi, büyümesi ve çağın gerektirdiği koşullara ayak uydurması için önemli bir faktördür.

Bütün dünyada ekonomik ve sosyal gelişmenin temel dinamiği olarak kabul edilen girişimcilik yeni iş alanları açması, istihdam sağlaması ve zenginlik üretmesi açısından oldukça önemli bir araç olarak görülmektedir.

Bu bağlamda, ekonomik kalkınmanın sağlanabilmesi girişimciliğe ve girişimci kişilerin varlığına bağlıdır.

Ancak ülkelerin ve toplumların sosyo-ekonomik açıdan ilerlemelerine önemli katkılar sağlayan girişimcilik faaliyetlerinin geliştirilmesinde, girişimci bireylerin yetiştirilmesi, girişimcilik potansiyeli ruhu olan kişilerin ortaya çıkarılabilmesi ve pazar alanına yönlendirilmesi oldukça önemli bir faktördür.

Eğer bu yapılmazsa bir ülkenin kalkınmasını hayal etmek oldukça zor görünmektedir. Günümüz modern eğitim anlayışı bu durumları da göz önünde bulundurarak sadece akademik alanda başarılı bireyler değil ihtiyaç duyulabilecek her alanda yeterli donanıma sahip bireyler yetiştirmeyi hedeflemektedir.

Bu nedenle eğitim sistemleri öğrenmeyi öğrenen, yaratıcı, yenilikçi ve girişimci bireyler yetiştirilmesi için pek çok eğitim faaliyetlerini planlama ve uygulama üzerine oluşturulmaya çalışılmaktadır (Numanoğlu, 1999; Arıkan, 2002; Çalık ve Sezgin, 2005; Eraslan, 2011; Bozkurt, 2011; Korkmaz, 2012; Doğan, 2013; Önce Günal, Marangoz ve Erboy, 2014; Çelik, 2014; Yılmaz, 2014; Yüksel, Cevher ve Yüksel, 2015; İnce, Erdem, Deniz ve Bağlar, 2015).

Girişimciliği sosyolojik, teknolojik, psikolojik, politik ve çevresel

olarak temellendiren uzmanlar (Erol, 1997; İlhan, 2003; Aytaç ve İlhan, 2007; İşcan ve Kaygın, 2011; Yüksel, Cevher ve Yüksel, 2015; Özdemir, 2016), girişimcilik becerisinin gelişiminde sosyal çevre, aile, eğitim, cinsiyet gibi pek çok faktörün etkili olduğunu vurgulamaktadırlar.

Buna göre girişimcilik bireysel bazı özelliklerin bireyde varlığıyla oluşabileceği gibi eğitim ve çevresel faktörlerden etkilenerek de gelişebilir.

Ancak Şahin, Mertol, Arcagök ve Kayapınar (2016) tarafından girişimcilik üzerine yapılan bir çalışmanın sonuçlarına göre “Bireylerin zekâ düzeylerinin girişimcilik becerileri üstünde etkili olmadığı belirtilmektedir.

Ayrıca bu araştırma sonuçlarında girişimciliğin doğuştan gelen özellikler bütünü olmadığı ve sonradan öğretilbilirliği de ortaya konmuştur.” Bu bağlamda davranış kazandırmada öğretim programlarının, dolayısıyla kazanımların rolü önem kazanmaktadır.

Bu açıklamalar göz önünde bulundurulduğunda bir ülkenin kalkınması için gerekli olan girişimci insan gücünün yetişmesi için eğitim yoluyla öğrencilerin girişimci özelliklerinin geliştirilmesini sağlamak amacıyla ilkokul yıllarından başlanarak öğrencilere girişimciliğin yararları fark ettirilmeli ve girişimci özellikler kazandırılmalıdır.

Uzmanlara göre (Aydın, 1997; Mercin, 2005; Dilmaç, 2007; Doğanay, 2007) kişilik ve becerilerin küçük yaşlardan itibaren şekillenmeye başladığı ve temelleri olduğundan, ilk yılların önemi büyüktür. Ayrıca erken yaşlarda öğrenilen ve kazanılan davranışların kalıcı olma özelliği daha fazladır.

Yukarıda da belirtildiği gibi uzmanlar becerilerin erken yaşlardan itibaren okullarda şekillendirilmesine ilişkin çalışmalar yapılması gerektiği üzerinde hemfikirdirler.

Ancak uygulanan eğitim faaliyetleri, kullanılan kaynak ve materyaller öğrencilerin düzeyine uygun olmalı ve öğretilen bilgiler öğrencilerin düşünce sistemine uymalıdır. Çünkü öğrenciye verilen ilkeler ve hareketler çocuğun anlayışı ve yapısıyla tutarlı olduğu zaman

gelişme daha hızlı olur. Eğer tutarsızlık varsa güvensizlik oluşur ve ilerleme kaydedilemez. Bu yüzden etkili bir beceri eğitimi verilebilmesi için her şeyden önce öğrencilerin seviyesine uygun, tesadüfi olmayan, planlı bir eğitim anlayışına ihtiyaç vardır.

Beceri eğitiminde önemli bir nokta da öğrencilere, ilgili becerilerin doğasının kazandırılmasını sağlayacak bir şekilde uygulanması gerektiğidir. Sadece beceri bilgisinin kazandırılması, sürekliliği sağlamada esas olan eylemlerin de kazanılmasının teminatını veremez.

Burada, kavram ve metotların öğretilebileceği ancak becerinin yalnız metinlerle ve derslerle öğretilmediği, örneğin yüzme becerileri gibi pratiğe gereksinim duyduğu kaçınılmaz bir gerçektir.

Çünkü yüzme ile ilgili teorik bilgileri vermek kişinin yüzme becerisine sahip olduğu anlamına gelmemektedir.

Bunun için suya girip bu beceriyi teoriyle birleştirerek kazanması gerekmektedir. Tıpkı yüzme becerisinde olduğu gibi girişimcilik becerisinin geliştirilmesi için de öğrenciler, deneyimlerin gerçekte ya da kurguda anlatıldığı gibi olup olmadığını anlamak, eylemlerle tepki göstermek ve kendileriyle özdeşleştirmek için fırsatlara ihtiyaç duyarlar.

Bu yüzden öğrencilerin beceri edineceği durumu yaşamasını, hissetmesini ve kendisi ile özdeşleştirmesini sağlayacak uygulamalı çalışmalar yaptırılmalıdır.

Bu bağlamda öğretim süreçlerinde girişimci, inisiyatif alan ve amaçlar doğrultusunda öğrenciler yetiştirme özelliklerine sahip öğretim programları girişimciliğin oluşumunu ve gelişimi destekleyebilir. Ayrıca ders dışı etkinliklerle de bu süreç desteklenebilir.

Bu çalışmada da öğrencilerin girişimcilik becerilerini artırıcı bir faktör olarak ön görülen okul kooperatifçilik kulüplerinin ve sınırlı sorumlu okul kooperatifi ortaklığının girişimcilik becerileri ve girişimci kişilik özellikleri üzerine olumlu etkisi olduğu varsayılmıştır.

Çünkü Sınırlı Sorumlu Okul Kooperatifleri Ana Sözleşmesi (MEB, 1983)'nin 6. maddesine göre Okul kooperatiflerinin çalışma

konuları arasında; öğrencilerin ve ortakların ihtiyaç duydukları her türlü eğitim ve öğretim, araç ve gereçleriyle giyecek, yiyecek ve içeceklerini sağlamak, satışa sunmak, okulun özelliğine ve imkânlarına bağlı olarak diğer ders konuları ve okul ile ilgili deneme ve uygulama yapabilecek nitelikte girişimlerde bulunmak vardır.

Bu süreçte öğrencilerde imkanları doğrultusunda kooperatife ortak olabilir ve kardan pay alabilirler. Bu açıdan bakıldığında okul kooperatifleri girişimcilik becerilerinin geliştirilmesi açısından mükemmel birer laboratuvar olarak görülebilir. Öğrencilerin girişimcilik becerilerini ve girişimci kişilik özelliklerini güçlendirdiği düşünülen kooperatifçiliğin en önemli özelliklerinden biri de uygulamalı eğitim öğretim etkinliklerine olanak sağlamasıdır.

Amaç

Bu çalışmada; okul kooperatifçilik kulüplerinin veya sınırlı sorumlu okul kooperatifi ortaklığının, öğrencilerin girişimcilik becerileri ve girişimci kişilik özelliklerine yönelik kazanım düzeyleri üzerine etkisi araştırılmak istenmiştir.

Ayrıca, girişimci kişilik özellikleri ve girişimcilik becerileri arasında ilişkinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda şu sorulara cevap aranmıştır?

1. Okul kooperatifçilik kulüplerinde bulunmuş veya sınırlı sorumlu okul kooperatifi ortaklığında bulunmuş (veya hâla bulunan) öğrencilerle; kooperatifçilik kulüplerinde veya sınırlı sorumlu okul kooperatifi ortaklığında hiç görev almamış öğrencilerin girişimci kişilik özellikleri ve girişimcilik becerileri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

2. Girişimci kişilik özellikleri ve girişimcilik becerileri arasında nasıl bir ilişki (pozitif/negatif) vardır?

3. Girişimci kişilik özellikleri, girişimcilik becerilerini hangi düzeyde (% olarak) etkilemektedir.

YÖNTEM

Bu araştırmada, geçmişte ya da şu anda var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemek ve en az iki değişkenden birine göre gruplar oluşturularak diğer değişkene göre aralarında bir farklılaşma olup olmadığını incelemek amacıyla tarama modellerinden karşılaştırma türü ilişkisel tarama yapılmıştır.

Örnekleme

Araştırma grubunu, lise düzeyindeki devlet okullarında ve özel okullarda okul kooperatifçilik kulüplerinde görev almış ya da okul kooperatiflerine ortak olmuş 47 öğrenci ile böyle bir üyeliği/ortaklığı bulunmayan ve hiç bulunmamış 50 öğrenci olmak üzere toplam 97 oluşturmuştur (veri toplama sürecinde okul kooperatifçilik kulüplerinde görevi olan ya da okul kooperatiflerine ortak olan öğrenciye ulaşılamadığı için; çalışmanın bağımlı değişken verileri daha önce (ilkokul ve ortaokul dahil) böyle bir üyeliği olan öğrencilerden toplanmıştır).

Veri Toplama Aracı

Veriler kişisel bilgi formu ve Kaya'nın (2007) çalışmalarından yararlanılarak İnce, Erdem, Deniz ve Bağlar tarafından (2015) uyarlanan "Girişimcilik Kişilik Özellikleri Ölçeği KFA" ve "Girişimcilik Becerileri Ölçeği KFA" ile toplanmıştır.

Verilerin Analizi

Toplanan verilerin analizinde, okul kooperatifçilik kulüplerine üyeliği veya sınırlı sorumlu okul kooperatifi ortaklığı olan öğrencilerle böyle bir üyeliği ve ortaklığı bulunmayan öğrencilerin girişimcilik becerileri ve girişimci kişilik özelliklerinin farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için t-testi analizi; girişimci kişilik özellikleri ve girişimcilik becerileri ve arasında nasıl bir ilişki olduğunu belirlemek için basit korelasyon analizi; girişimci kişilik özelliklerinin, girişimcilik becerilerini hangi düzeyde etkilediğini belirlemek için basit regresyon analizi yapılmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Okul kooperatifçilik kulüplerine üyeliği veya sınırlı sorumlu okul kooperatifi ortaklığı olan öğrencilerle böyle bir üyeliği ve ortaklığı bulunmayan (hiç üye veya ortak olmamış) öğrencilerin girişimcilik becerileri ve girişimci kişilik özelliklerinin farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılacak olan t-testinin yapılabilirliği için öncelikle verilerin normal dağılıma uygunluğunu ortaya koymak amacıyla Kolmogorov-Smirnov testi yapılmıştır.

Test sonuçları hem girişimcilik becerileri için ($p=.200$; $p>0.05$) hem de girişimci kişilik özellikleri için ($p=.200$; $p>0.05$) normal dağılım göstermiştir.

Bu işlemden sonra yapılan t-testi analizleri aşağıdadır:

Tablodan da anlaşılacağı üzere, okul kooperatiflerine üye veya

1. Girişimci kişilik özelliklerine yönelik t-testi bulguları

Grup	N	\bar{X}	S	Sd	t	p
Üye	47	4.35	.38587	95	7.600	.000
Üye Değil	50	3.54	.63034			

$p<0.05$

ortak olmuş öğrencilerle, hiç üye olmamış öğrencilerin Girişimcilik Kişilik Özellikleri Ölçeği'ne verdikleri cevaplardan elde edilen ortalama puanlar arasında üye veya ortak olmuş öğrenciler lehine 0.81 puanlık bir fark vardır. Bu farkın anlamlı olup olmadığı 0.05 anlamlılık düzeyinde t testi ile test edildiğinde, t değeri 7.600 [$t(95)=7.600$, $p<0.05$] bulunmuştur. Bu sonuç, okul kooperatifçilik kulüplerine üyeliği veya sınırlı sorumlu okul kooperatifi ortaklığı olan öğrencilerle böyle bir üyeliği ve ortaklığı bulunmayan (hiç üye veya ortak olmamış) öğrencilerin girişimci kişilik özellikleri arasında okul kooperatiflerine üye veya ortak olmuş öğrenciler lehine anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir.

2. Girişimcilik becerilerine yönelik t-testi bulguları

Grup	N	\bar{X}	S	Sd	t	p
Üye	47	4.29	.48278	95	6.015	.000
Üye Değil	50	3.60	.63197			

$p < 0.05$

Tablodan da anlaşılacağı üzere, okul kooperatiflerine üye veya ortak olmuş öğrencilerle, hiç üye olmamış öğrencilerin Girişimcilik Becerileri Ölçeği'ne verdikleri cevaplardan elde edilen ortalama puanlar arasında üye veya ortak olmuş öğrenciler lehine 0.69 puanlık bir fark vardır.

Bu farkın anlamlı olup olmadığı 0.05 anlamlılık düzeyinde t testi ile test edildiğinde, t değeri 6.015 [$t(95)=6.015$, $p < 0.05$] bulunmuştur.

Bu sonuç da, okul kooperatifçilik kulüplerine üyeliği veya sınırlı sorumlu okul kooperatifi ortaklığı olan öğrencilerle böyle bir üyeliği ve ortaklığı bulunmayan (hiç üye veya ortak olmamış) öğrencilerin girişimcilik becerileri arasında okul kooperatiflerine üye veya ortak olmuş öğrenciler lehine anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir.

Yukarıdaki t-testi bulguları incelendiğinde okul kooperatifçilik kulüplerine üyeliği veya sınırlı sorumlu okul kooperatifi ortaklığı olan öğrencilerin girişimci kişilik özellikleri ortalamaları 4.35 iken; girişimcilik becerileri ortalamaları 4.29 dur. Yani, üye grubunda yer alan öğrencilerin girişimci kişilik özellikleri, girişimcilik becerilerinden yüksektir.

Ancak, okul kooperatifçilik kulüplerine üyeliği veya sınırlı sorumlu okul kooperatifi ortaklığı olmayan öğrencilerin girişimci kişilik özellikleri ortalamaları 3.54 iken; girişimcilik becerileri ortalamaları 3.60 dır. Yani, üyeliği bulunmayan öğrencilerin ise girişimci kişilik özellikleri, girişimcilik becerilerinden düşüktür.

Bu durum göz önünde bulundurularak grupların girişimci kişilik özellikleri ile girişimcilik becerileri arasında nasıl bir ilişkinin (pozitif/

negatif) olduğu ve bu ilişkinin hangi düzeyde olduğunun belirlenmesi için yapılan analiz sonuçları aşağıdaki gibidir.

3. Okul kooperatifçilik kulüplerine üyeliği veya sınırlı sorumlu okul kooperatifi ortaklığı olan öğrencilerin girişimci kişilik özellikleri ile girişimcilik becerileri arasındaki ilişkinin ve düzeyinin belirlenmesine yönelik basit korelasyon ve regrasyon analizi bulguları:

Üye öğrencilerin girişimci kişilik özellikleri ile girişimcilik becerileri nasıl bir ilişki (pozitif/negatif) olduğunu belirlemek için yapılan korelasyon analizi sonucu; $r=0.745^{**}$, $p<0.05$ (.000) çıkmıştır. Bu sonuca göre okul kooperatifçilik kulüplerine üyeliği veya sınırlı sorumlu okul kooperatifi ortaklığı olan öğrencilerin girişimci kişilik özellikleri ile girişimcilik becerileri arasında yüksek düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir (korelasyon katsayısı “r” 1.000 olması mükemmel pozitif bir ilişkiyi, -1.000 olması mükemmel negatif bir ilişkiyi; 0.700 – 1.000 arasında olması yüksek düzeyde; 0.700 – 0.300 arasında olması orta düzeyde; 0.300 - 0.000 olması düşük düzeyde pozitif bir ilişkiyi “ – “ ise negatif bir ilişkiyi gösterir).

Bu ilişkinin öğrencilerin girişimci kişilik özelliklerinin, girişimcilik becerileri üzerine hangi düzeyde (yüzde kaç?) etkisinin olduğunu belirlemek için yapılan basit regrasyon analizi sonucu; $R=0.745$, $R^2=0.555$, $F(1.45)=56.036$, $p<0.05$ (.000) çıkmıştır.

Bu sonuçlara göre öğrencilerin girişimci kişilik özellikleri, girişimcilik becerilerinin anlamlı bir şekilde yaklaşık %55’ini yordamaktadır. Yani, okul kooperatifçilik kulüplerine üyeliği veya sınırlı sorumlu okul kooperatifi ortaklığı olan öğrencilerin girişimci kişilik özellikleri, girişimcilik becerileri üzerinde %55’lik bir etkiye sahiptir. Girişimcilik becerileri üzerindeki diğer %45’lik bir kısmın ise başka etkenlerden kaynaklandığı söylenebilir.

4. Okul kooperatifçilik kulüplerine üyeliği veya sınırlı sorumlu okul kooperatifi ortaklığı bulunmayan öğrencilerin girişimci kişilik özellikleri ile girişimcilik becerileri arasındaki ilişkinin ve düzeyinin belirlenmesine yönelik basit korelasyon ve regrasyon analizi bulguları:

Üye olmayan öğrencilerin girişimci kişilik özellikleri ile girişimcilik becerileri nasıl bir ilişki (pozitif/negatif) olduğunu belirlemek için yapılan korelasyon analizi sonucu; $r=0.732^{**}$, $p<0.05$ (.000) çıkmıştır.

Bu sonuca göre okul kooperatifçilik kulüplerine üyeliği veya sınırlı sorumlu okul kooperatifi ortaklığı bulunmayan öğrencilerin girişimci kişilik özellikleri ile girişimcilik becerileri arasında yüksek düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir.

Bu ilişkinin öğrencilerin girişimci kişilik özelliklerinin, girişimcilik becerileri üzerine hangi düzeyde (yüzde kaç?) etkisinin olduğunu belirlemek için yapılan basit regrasyon analizi sonucu; $R=0.732$, $R^2=0.535$, $F(1.48)=54.280$, $p<0.05$ (.000) çıkmıştır.

Bu sonuçlara göre öğrencilerin girişimci kişilik özellikleri, girişimcilik becerilerinin anlamlı bir şekilde %53.5'ini yordamaktadır. Yani, okul kooperatifçilik kulüplerine üyeliği veya sınırlı sorumlu okul kooperatifi ortaklığı bulunmayan öğrencilerin girişimci kişilik özellikleri, girişimcilik becerileri üzerinde %53.5'lik bir etkiye sahiptir. Girişimcilik becerileri üzerindeki diğer %46.5'lik bir kısmın ise başka etkenlerden kaynaklandığı söylenebilir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Araştırmanın bulguları incelendiğinde, okul kooperatifçilik kulüplerine üyeliği veya sınırlı sorumlu okul kooperatifi ortaklığı olan öğrencilerle böyle bir üyeliği ve ortaklığı bulunmayan (hiç üye veya ortak olmamış) öğrencilerin girişimci kişilik özellikleri ve girişimcilik becerileri arasında okul kooperatiflerine üye veya ortak olmuş öğrenciler lehine anlamlı bir fark olduğu görülmüştür.

Bu sonuçlara göre, okul kooperatifçilik kulüplerine üyeliği veya sınırlı sorumlu okul kooperatifi ortaklığının öğrencilerin girişimci kişilik özelliklerini ve girişimcilik becerilerini artırdığı şeklinde yorumlanabilir.

Ancak, araştırma bulgularında görüldüğü gibi girişimci kişilik özellikleri “5” üzerinden 4.35 düzeyinde çıkan öğrencilerin girişimcilik becerileri de 4.29 çıkmış; girişimci kişilik özellikleri “5” üzerinden 3.54

düzeyinde çıkan öğrencilerin girişimcilik becerileri 3.60 çıkmıştır.

Bu durum göz önünde bulundurularak grupların girişimci kişilik özellikleri ile girişimcilik becerileri arasında nasıl bir ilişkinin olduğunun belirlenmesi için yapılan analiz sonuçlarına göre de bu öğrencilerin girişimci kişilik özellikleri ile girişimcilik becerileri arasında yüksek düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür.

Ayrıca bu ilişkinin hangi düzeyde olduğunu belirlemek için yapılan analiz sonucunda; öğrencilerin girişimci kişilik özelliklerinin, girişimcilik becerileri üzerinde (her iki grupta da) yaklaşık %55'lik bir etkiye sahip olduğu görülmüştür. Bu sonuçlara göre de araştırmaya katılan öğrencilerin girişimcilik becerilerinin, büyük oranda (yaklaşık %55) girişimci kişilik özelliklerinden kaynaklandığı söylenebilir.

Fakat, Okul kooperatifçilik kulüplerinde bulunmuş veya sınırlı sorumlu okul kooperatifi ortaklığında bulunmuş (veya hâla bulunan) öğrencilerin, girişimci kişilik özelliklerinin böyle bir üyeliği veya ortaklığı bulunmayan öğrencilerden yüksek çıkması; okul kooperatifçilik kulüplerine üyeliği veya sınırlı sorumlu okul kooperatifi ortaklığının girişimci kişilik özellikleri üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Ayrıca yukarıda da görüldüğü gibi öğrencilerin girişimci kişilik özellikleri ile girişimcilik becerileri arasında yüksek düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişkinin olması; okul kooperatifçilik kulüplerine üyeliğin veya sınırlı sorumlu okul kooperatifi ortaklığının girişimcilik becerilerini de dolaylı olarak artırdığı şeklinde yorumlanabilir.

Sonuç olarak; okul kooperatifçilik kulüplerine üyeliği veya sınırlı sorumlu okul kooperatifi ortaklığının öğrencilerin girişimci kişilik özelliklerini doğrudan ve girişimcilik becerilerini de dolaylı olarak artırdığı söylenebilir.

Bu sonuç; öğrencilerin girişimcilik becerilerini artırıcı bir faktör olarak ön görülen okul kooperatifçilik kulüplerinin ve sınırlı sorumlu okul kooperatifi ortaklığının girişimcilik becerileri ve girişimci kişilik özellikleri üzerine olumlu etkisi olduğu varsayımını doğrular niteliktedir.

ÖNERİ

Bu araştırma, sınırlı sayıda ve belli bir bölgedeki öğrencilerle yapıldığından sonuçların tesadüfi olup olmadığını kestirmek zordur. Bu yüzden konuyla ilgili daha net şeyler söyleyebilmek için benzer araştırmaların farklı bölgelerde ve farklı öğrencilerle de yapılması önerilir.

KAYNAKÇA

Arıkan, S. (2002). Girişimcilik Temel Kavramlar ve Bazı Güncel Konular. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Aydın, B. (1997). Çocuk ve Ergen Psikolojisi. İstanbul: MÜ Vakfı Yayınları.

Aytaç, Ö. ve İlhan, S. (2007). Girişimcilik ve Girişimci Kültür: Sosyolojik Bir Perspektif. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 18, 101-120.

Çalık, T., ve Sezgin, F. (2005). Küreselleşme, Bilgi Toplumu ve Eğitim, Kastamonu Eğitim Dergisi, 13(1), 55-66.

Çelik, O. (2014). Sosyal Bilgiler ve Sınıf Öğretmenliği Öğretmen Adaylarının Girişimcilik Bilgi Ve Beceri Düzeyleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.

Çetinkaya Bozkurt, Ö. (2011). Dünyada ve Türkiye’de Girişimcilik Eğitimi: Başarılı Girişimciler ve Öğretim Üyelerinden Öneriler. Ankara: Detay Yayıncılık.

Dilmaç, B. (2007). Bir Grup Fen Lisesi Öğrencisine Verilen İnsani Değerler Eğitiminin İnsani Değerler Ölçeği İle Sınanması. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Doğanay, A. (2007). Değerler Eğitimi. C. Öztürk (Editör). Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi Yapılandırmacı Bir Yaklaşım. (3.basım). Ankara: Pegem-A Yayıncılık, 255-286.

Doğan, T. (2013). Beş Faktör Kişilik Özellikleri ve Öznel İyi Oluş.

Doğuş Üniversitesi Dergisi, 14(1), 56-64.

Eraslan, L. (2011). İlköğretim Programlarında Girişimcilik Öğretimi (Hayat Bilgisi Dersi Örneği). Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi, 27, 82-94

Erol, M. (1997). Bir Üretim Faktörü Olarak Girişimcinin, Ekonomik Gelişme Üzerindeki Etkilerinin Sosyal-Kültürel Boyutu, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 19, 123-148.

İlhan, S. (2003). Sosyo-Ekonomik Bir Fenomen Olarak Girişimciliğin Oluşumunu Etkileyen Başlıca Faktörler. Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 11, 61-79.

İnce, A. R., Erdem, H., Deniz, M. ve Bağlar, N. (2015). Girişimci Kişilik Özellikleri ile Girişimcilik Becerileri Arasındaki İlişkinin Potansiyel Girişimci Adayları Üzerinden İncelenmesi. The Journal of Academic Social Science Studies (JASSS), 41, 399-416.

İşcan, Ö. F. ve Kaygın, E. (2011). Potansiyel Girişimciler Olarak Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 3 (2), 275-286.

Korkmaz, O. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Bülent Ecevit Üniversitesi Örneği. Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 14 (2), 209 – 226.

MEB (1983). Sınırlı Sorumlu Okul Kooperatifleri Ana Sözleşmesi (10.10.1983). Tebliğler Dergisi, Sayı: 2149.

Mercin, L. (2005). Piaget ve Kohlberg'in Ahlak (moral) Gelişim Kuramlarının Özellikleri ve Karşılaştırılması. Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi (SBArD), 5, 73-86.

Numanoğlu, G. (1999). Bilgi Toplumu-Eğitim-Yeni Kimlikler-II: Bilgi Toplumu ve Eğitimde Yeni Kimlikler. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi. 32 (2), 341-350.

Önce Günal, A., Marangoz, M. ve Erboy, N. (2014). Ekonomik Büyüme ve Kalkınmada Girişimciliğin Rolü ve Önemi. International Conference on Eurasian Economies. <http://avekon.org/papers/1041.pdf>. Adresinden 06 Eylül 2017’de alınmıştır.

Özdemir, L. (2016). Kişilik Özelliklerinin Bir Girişimcilik Boyutu Olan Denetim Odağı Üzerindeki Etkisi. Doğu Üniversitesi Dergisi, 17 (2), 131-149

Şahin, Ç., Mertol, H., Arcagök, S. ve Kayapınar, E. (2016). Üstün Zekâlı Öğrenciler ile İlköğretim Öğrencilerinin Girişimcilik Algılarının Karşılaştırılması. Journal of Educational Science, 2 (3), 32-41.

Yılmaz, A. S. (2014). Bir Sosyal Değişim Ajanı Olarak Girişimcilik Eğitimi. Zeitschrift für die Welt der Türken (ZfWT), 6 (1), 297-310.

Yüksel, H., Cevher, E. ve Yüksel, M. (2015). Öğrencilerin Girişimci Kişilik Özellikleri İle Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma. Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 5 (1), 143-156.

C KUŞAĞINA YÖNELİK MÜŞTERİ ELDE TUTMA STRATEJİLERİ

CUSTOMER RETENTION STRATEGIES FOR GENERATION C

Mustafa ÜNSALAN*

Özet

Teknolojik gelişmelerden sonra dijital çağ başladı ve bunun başlıca sonuçlarından bir tanesi de bilgisayar kullanımının ve tüketicilerin etkileşiminin artmasıdır.

Bu yeni çağ ve sosyal medyanın kullanımının popülaritesinin artması ile birlikte Sosyal Medya Kuşağı olarak da tanımlanan ve C Kuşağı olarak adlandırılan bağlı tüketiciler ortaya çıkmıştır.

Bu tüketiciler birbirleri ile bağlıdırlar ve bir ürün veya hizmet ile ilgili deneyimlerini paylaşmaktadırlar. Tüketiciler arasındaki bağın temel faktörü olan sosyal medya, C Kuşağının tüketim alışkanlıklarını şekillendirmektedir.

Bugünlerde, sosyal medyanın kullanımından dolayı geleneksel tutundurma stratejileri geçtiğimiz yüzyıldaki kadar başarılı olamamaktadır.

Bu çalışmada, dijital çağ, sosyal medya ve C Kuşağı kavramı tartışılmıştır. Bu çalışmanın amacı bu kavramların işletmelerin C Kuşağına yönelik tutundurma stratejilerini etkilemesi üzerine kavramsal bir tartışma ortaya koymaktır.

*Arş. Gör. Dr., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi,
mustafaunsalan@nevsehir.edu.tr

Bu yazıda yeni kuşağın kapsamlı bir şekilde sunulması pazarlama araştırmacıları için faydalı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: *Dijital Çağ, C Kuşağı, Müşteri, Tutundurma, Tutundurma Stratejileri*

Jel Kodu: *M30, M31*

Abstract

After the technological developments, the digital age started, and one of the main results of it is the increase of computer usage and interaction between consumers.

The new age and rising popularity of social media have revealed the connected consumers which can be called as a Generation C that is described as a Social Media Generation.

These consumers can connect with each other and share their experiences about product and services. Gen C's consumption behavior can be shaped by social media that is the core factor of connection between consumers.

Nowadays, because of the using social media, the traditional promotion strategies could not be successful as much as last century. In this paper, digital age, social media, the concept of Gen C are discussed.

The aim of this paper is to reveal a conceptual discussion the influence of Generation C on the companies' promotion strategies. This paper will be useful for marketing researchers towards comprehensive presenting of the new generation.

Keywords: *Digital Age, Generation C, Customer, Promotion, Promotion Strategies*

Jel Code: *M30, M31*